

Iñaki Martínez de Luna

SOZIOLOGOA ♦

ITZIAR UGARTEMENDIA

Soziolinguistikak ez du marfilezko dorrerik

BI IRITZI ezberdin ditugu lerro hauen abiapuntu. Bata, duela dozena bat urte idatzitakoa; bestea, azken asteetan kaleratu berria dena.

XXI. mendearen hasieran Nekane Jausorok zioen euskal ikerkuntza soziolinguistikoko “lan gehienak mundu akademikotik kanpo eginak” zirela (Jausoro, 2000: *Bat Soziolinguistika* aldizkaria 37). Bestalde, Miren Loinaz eta Izaro Susperregik, Kale Neurketaren 2012ko emaitzen gaineko gogoeta eginez, horrela idatzi berri dute: “Hizkuntza berrikuntza izan daiteke hurrengo urteetako ildo”. (Loinaz eta Susperregi, 2012: *Bat Soziolinguistika* aldizkaria 84)

Asmo orokor horrezaz gain, beste proposamen interesgarri batzuk ere egin dituzte Urtxintxa elkarteko bi lagun horiek, hala nola gazteengan ematen diren hizkuntza-ohituren aldaketaren uneak identifikatzea, bide berriak arakatzea euskararen alderdi ez-formala eskuratzeko familiak utzitako lekua bete dezaten, edota norbanakoaren hizkuntza-portaerarako barne motibazioak aztertzea. Proposamen ezin interesgarriagoak. Baina nola ekin?

Elkarrekin lotura garbirik adierazten ez zuten hasierako bi ideiak, orain harremanetan jar daitezke. Izan ere, urteak joan urteak etorri, Jausororen baieztapenaren balioak bere horretan dirau; alegia, euska-

raren corpora aintzat hartzen duten ikerketak ez bezala eta salbuespenak salbuespen, estatusaren gaineko ikerlan gehienak giro akademikotik at bultzatuak eta burutuak dira. Hori kezkarako motiboa bada.

Izan ere, nola ekin “hizkuntzaren berrikuntza”ri euskararen estatusaren ikerkuntza “umezurtz” bada-go mundu akademikoan? Egia da soziolinguistika aplikatuan ikertzen dela, bai, baina ez akademiak sortuta, baizik eta euskalgintza herritarrek zein instituzionalak eta aholkularitza enpresek bultzatua. Ahalegin horiek lekutan daude Euskal Herriko giro akademikoetatik, eta horrela zaila —ezinezkoa?— da berrikuntza sakon eta emankorra sortzea. Berrikuntza ahalbidetzeko ikerketak zientifiko petoaren eta aplikatuaren beharra dago; baita bien

arteko zubiak ere, bi-biek elkarri eta etenik gabe elika diezaioten.

Ez du, ez, euskararen soziolinguistikak, marfilezko dorrearen metaforaren arabera, bere baitan ixteko arriskurik. Hain dago urruti giro akademikoa soziolinguistikaren ikerlerroari ganoraz heltzetik!

Noizko, bada, politika zientifikoren bat euskal soziolinguistikarako? Nola antolatu eta nork bideratuko lan-ildo hori? ■

Nola ekin “hizkuntzaren berrikuntza”ri euskararen estatusaren ikerkuntza “umezurtz” badago mundu akademikoan?

**Amets
Arzallus**

BERTSOLARIA

Gure zilborra

PERTSONA bere zilborrari begira gramatikatik hasten da.

Erakusten baitigute, eskolan, lehen pertsona ni naizela, bigarrena zu eta hirugarrena hura. Eta pluralean ere hurrenkera hori bera gertatzen da. Lehen pertsonak gu, gero zuek, eta azken-azkenean haiek, horra jasotzen dugun lehenengo gramatika. Nola ez gara egongo egozentrismoak jota? Nola ez gara biziko gure zilborrari begira? Ez dakit urrutiko hizkuntzetan nola izango den pertsona gramatikalen hurrenkera, baina sortu beharko balitz

bestelako jende bat, eta zabaltasun gehiago nahi bada, ez litzateke txarra ni horri lehen pertsonaren kategoria kentzea, zu horri bigarrenarena, eta gerokoei hirugarrenarena. Ez dakit ordena berezirik gabe uztea ba ote legokeen, baina utziko nituzke nik, eta beharko balitz hurrenkera bat nahi ala ez, ni hori azkenengo mailara eramango nuke, puska baterako behintzat, antidoto gisan. Pixka batean egon dadila, pertsona, bere zilborrari beharrean bere uzkiari begira. ■

